

מספר קורס: 290.3549
שנה ד' סמסטר א+ב
2018-2019

סילבוס קורס קידום בריאות: בני נוער

מועד: יום א' בין השעות 10:00-12:00

מרצה: דלית וילהלם dwilhelm@univ.haifa.ac.il

מטרות הקורס:

1. הבנה של עקרונות ומרכיבים של קידום בריאות
2. יישום העקרונות על ידי:
(א) הערכה ואבחון קהילתי.
(ב) זיהוי המרכיבים, חיוביים ושליילים, המשפיעים על בריאות בקהילה.
(ג) הגדרת צורך ספציפי בהתייחס לגורמים שמתאימים לתרבות ולצרכים של הקהילה.
(ד) הכרת שיטות התערבות בקהילה ודרכים להערכתן.
(ה) בניית תהליך התערבות, ביצועו והערכתו.
(ו) כתיבה של התהליך, תוצאות והמלצות לעתיד.
(ז) הצגת הממצאים
3. בניית מאגר התערבויות לקידום בריאות לתלמידי תיכון ולסטודנטים לסייעוד.
4. פיתוח המרכיב של קידום בריאות בהשקפת העולם המקצועית של סטודנטים לסייעוד.

פרויקט קידום בריאות:

אוכלוסיית היעד – תלמידי תיכון במגמת מערכות בריאות בתיכונים בחיפה ובצפון. הסטודנטים הלומדים בקורס יתחלקו לקבוצות של 2-3 סטודנטים ויתערבו מול כיתת תלמידי מגמת בריאות בתיכון.

מטרת הפרויקט –

1. זיהוי בעיות בריאות פוטנציאליות או קיימות בקרב תלמידי תיכון וביצוע התערבויות מקדמות בריאות מרכיבי ההתערבות:
 1. פעילויות עם קבוצת התלמידים להעלאת מודעות לנושא הספציפי של קידום בריאות
 2. הכנת תוצר שיישאר בבית הספר על ידי התלמידים
 3. שימור השינוי שנוצר לשם יצירת מורשת חדשה באופן מקוון ברשתות החברתיות (אתר ייחודי, בלוג, חלק מאתר בית ספר, פייסבוק ועוד)
2. פיתוח תפיסה של קידום בריאות בקרב תלמידי מגמת הבריאות
3. חשיפת התלמידים למקצוע הסייעוד וללמידה באקדמיה

דרישות מהסטודנטים:

1. הפגנת רצינות ויצירתיות בביצוע הפרויקט
2. תיאום מול רכזי המגמות בבתי הספר השונים לוחות זמנים ועמידה בהם
3. קיום 5-6 מפגשים בבתי הספר
4. הפגנת אחריות במפגשים מול אנשי צוות בבתי הספר והתלמידים
5. הכנת יום "אוריינות אקדמית" ואירוח התלמידים באוניברסיטה
6. הגשת מטלות בזמן

מבנה הקורס:

סמסטר א' - 5 מפגשים עם כלל הכיתה בתחילת הסמסטר (פתיחת הסמסטר)

3 מפגשים פרטניים עם כל קבוצת פרויקט בתיאום מראש:

- פגישה 1- הגדרת הפרויקט ומטרותיו
- פגישה 2- הצגת מאמרים על מטרת הפרויקט ודין
- פגישה 3- הצגת ההתערבויות וקבלת משוב

2 מפגשים עם כלל הכיתה בסיום הסמסטר (סגירת הסמסטר)

סמסטר ב' - 2 מפגשים עם כלל הכיתה בתחילת הסמסטר

2 מפגשים פרטניים עם כל קבוצת פרויקט בתיאום מראש:

- פגישה 1- הערכת התהליך והתוצרים של הפרויקט
- פגישה 2- הערכת התהליך הקבוצתי והכנה של הפוסטר

4-5 מפגשים קבוצתיים לבניית אתר שבו מוצגות התערבויות לקידום בריאות

1 מפגש הכנה של יום הסיכום

1 מפגש סיכום של כל המחזור להצגת פרויקטים בפוסטרים

נוכחות: 100% במפגשים של כלל הכיתה

100% נוכחות במפגשים הפרטניים של קבוצות הפרויקט

הערכה בקורס – סמסטר א' ו-ב' (ציון עובר - 70):

(א) חובת נוכחות ב-100% מהמפגשים (כלל כיתתיים ובקבוצות הפרויקט)

(ב) הגשת מטלות ופעילויות:

✓ במהלך סמסטר א' -

- תכנון וביצוע יום אוריינות אקדמית באוניברסיטה לתלמידי המגמה
- מצגת קבוצתית לתיאור הקהילה והפרויקט
- דו"ח סיכום שלב 1-5 סיום סמסטר א'. תאריך הגשה: 3.2.2019

✓ במהלך סמסטר ב' -

- בניית אתר שבו מוצגות התערבויות לקידום בריאות שביצעו הסטודנטים
- לטובת תלמידי מגמת בריאות וסטודנטים לסייעוד בקורס קידום בריאות
- פוסטר (הצגת כל שלבי הפרויקט ותוצריו) – סיום סמסטר ב'

מערך השיעורים:

סמסטר א'			
מס'	תאריך	נושא	נוכחים
1	14.10.20178	(1) הסבר על הסילבוס (2) תיאור הציפיות ומטלות הקורס (3) הקדמה לקידום בריאות	כל הכיתה
	14.10.2018- 21.10.2018	צפייה בהרצאה במודל של ביצוע הפרויקט של קידום בריאות	

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות
 החוג לסייעוד ע"ש צ'ריל ספנסר
 كلية علوم الرفاه والصحة
 قسم التمريض

Faculty of Social Welfare & Health Sciences
 The Cheryl Spencer Department of Nursing

כל הכיתה	פרויקט קידום בריאות - שיתוף מניסיונם של סטודנטים שביצעו פרויקט של קידום בריאות	21.10.2018	2
כל הכיתה	(1) רעיונות לנושאים רלוונטיים לפעילויות של קידום בריאות בקרוב בני נוער	28.10.2018	3
כל הכיתה	(1) יצירתיות בהפעלת אוכלוסיית מתבגרים (2) איך לגרום לילדים לקחת אחריות	4.11.2018	4
כל הכיתה	(1) תכנון התערבויות של קידום בריאות (2) הערכה של התערבויות קידום בריאות	11.11.2018	5
מפגשים פרטניים של קבוצות הפרויקט שאר הקבוצות מבצעות את הפרויקט בבתי הספר	<u>פגישה 1</u> תיאור דרכי ותהליכי איסוף הנתונים ואבחון הבעיה/סוגיה של הפרויקט <u>פגישה 2</u> הצגת מאמרים על מטרת הפרויקט <u>פגישה 3</u> הצגת תכנון ההתערבות וקבלת משוב	18.11.2018 25.11.2018 16.12.2018 23.12.2018 30.12.2018	6-10
כל הכיתה	הצגת התקדמות של כל אחת מהקבוצות במליאה	6.01.2019 13.01.2019	12-11

סמסטר ב'			
מס'	תאריך	נושא	נוכחים
1	24.02.2019	הערכת תוצאי פרויקט	כל הכיתה
2	03.03.2019	אסטרטגיות להכנת פוסטר	
3-8	10.03.2019 17.03.2019 24.03.2019 31.03.2019 7.04.2019 14.04.2019	<u>פגישה 1</u> הערכת התהליך והתוצרים של הפרויקט <u>פגישה 2</u> הערכת התהליך הקבוצתי והכנת פוסטר	מפגשים פרטניים של קבוצות הפרויקט שאר הקבוצות מבצעות את הפרויקט בבתי הספר
9-10	28.04.2019 05.05.2019	בניית אתר ובו מוצגות התערבויות לקידום בריאות והערכתם לטובת תלמידי מגמת מערכות בריאות וסטודנטים לסייעוד, ובאתרי בית הספר	עבודה בקבוצות הפרויקט בשיתוף התלמידים בבתי הספר
11	12.05.2019	הכנת יום השיא	כל הכיתה
12	19.05.2019 8:30-11:45 לא סופי	יום שיא – הצגת פוסטרים יחד עם תלמידי המגמה ומוריה מכל בתי הספר	כל הכיתה
13	26.05.2019	סיכום הקורס	כל הכיתה

מרכיבים		
מסטר א'	מסטר ב'	

25%	25%	100% נוכחות בשיעורים המועברים על ידי המרצה 100% נוכחות בשיעורים המועברים על ידי חברי הקבוצה 100% נוכחות בפגישות הקבוצתיות
	30%	מצגת קבוצתית (10 דקות בלבד) סמסטר א' מאפייני הקהילה והמיפוי שלב 1-4 - אבחון קהילתי שלב 5 - תוכנית ההתערבות
	45%	הדו"ח הקבוצתי סמסטר א' א. רקע (אוכלוסיית היעד, שלב 4-1 אבחון קהילתי). עד 6 עמ' ב. שלב 5-שיטה והכנת התערבות (דגימה, כלי מדידה, וכו') עד 2 עמ' ג. רשימת מקורות – צורה APA ד. חלוקת עבודה בין חברי הצוות ותרומתו היחסית של כל חבר- עמ' 1 ה. נספח עם (1) מפת הקהילה (2) כל הפרטים בקשר להתערבות וזה כולל המצגת או דיאגרמות לתיאור ההתערבות
30%		אתר של אסטרטגיות לקידום בריאות בני נוער והערכתן – סמסטר ב
45%		פוסטר קבוצתי הקדמה שימוש בספרות מקצועית הצגת האוכלוסייה וסוגיית הבריאות הרלוונטית הצגת ההתערבות והרציונאל הערכת ההתערבות הצעות להמשך התערבויות רלוונטיות רפלקציה קבוצתית

מקורות:

ארגון הבריאות העולמין אמנת אטווה לקידום הבריאות. (1986). *קידום בריאות*
[/http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/ottawa/en](http://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/ottawa/en)

בראון-אפל, א., דאוד, נ. וליוין-זמיר, ד. (2016). *קידום בריאות – מתיאוריה למעשה*. הוצאת דיונון.

תכנית המחקר הבינלאומי על בריאותם ורווחתם של בני נוער HBSC
<https://hbsc.biu.ac.il/books.html>

המודל של גרין וקרותר – Proceed-Precede by Green & Kreuter

Gielen AC & McDonald EM. (2002). Using the Precede-Proceed Planning Model to Apply Health Behavior Theories. In Glanz, Rimer, & Lewis, *Health Behavior and Health Education: Theory, Research and Practice, 3rd Edition*. San Francisco, CA: Jossey-Bass, 409-436.

Xin H, Bailey R, Wenhui J, Aronson R, & Strack R (2011). A pilot intervention for promoting multiethnic adult refugee groups' mental health: A Descriptive Article *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 9,291–303.

הנחיות לכתיבת דו"ח והכנת פוסטר - פרויקט של קידום בריאות

הגשת דו"ח

הקדמה

הגדרת הקהילה מבחינת:
מיקום גיאוגרפי (גבולות, תכונות)
מיהי האוכלוסייה במיקום (מספר אנשים, תיאור של אנשים מבחינת מין, גיל, וכו')
מהם המבנים בתוך המיקום
מהם היתרונות והחסרונות של המיקום
צריך לספק צילומים שמראים את היתרונות והחסרונות של הקהילה

שלב 1 - אבחון חברתי

- א. מספר האנשים באוכלוסייה
- ב. גבולות פיזיים של הקהילה
- ג. מאפיינים של האנשים
- ד. מאפיינים של מקום בו הם חיים
- ה. מה יש בקהילה?
- ו. מה אין בה?
- ז. מאפיינים דמוגרפיים
- ח. אמונות בקשר לנושא:
✓ נקודות חוזק
✓ נקודות חולשה

שלב 2 - אבחון אפידימיולוגי

מדדי תחלואה ותמותה וגם מגמות אחרות
מגמות השימוש בשרותי בריאות ובמקומות אחרים
מגמות התנהגויות בנוגע לנושא/בעיה/סוגיה

- א. מידע ממאמרים על נושא/בעיה/סוגיה של קידום בריאות שעוסקים בה בפרויקט קידום בריאות
 - ב. מידע מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
 - ג. מידע מאתרי אינטרנט רלבנטיים
- הצגת שני מאמרים על הנושא/בעיה/סוגיה

שלב 3 – אבחון התנהגותי וסביבתי

איסוף מידע סביב הנושא/בעיה/סוגיה בקידום בריאות
לפני המידע מאבחון חברתי ומאבחון אפידימיולוגי, במה אתם רוצים להתרכז כדי לעזור לקהילת אוכלוסיית היעד?

התנהגות

סביבה

מתן רציונאל לבחירה בהתנהגות או סביבה

שלב 4 - אבחון חינוכי ואקולוגי -

מהם המשתנים המשפיעים על התנהגות בריאותית, גורמים מקדימים, מאפשרים, מחזקים.

- ✓ גורמים מקדמים- משתנים מוקדמים- ידע, גישה, אמונות גיל, מין, השכלה, פגיעות נתפסת, תועלת, אמונות
- ✓ גורמים מחזקים - מוטיבציה להתנהגות- תמיכה, השפעת אחרים ביטוח בריאות, סוציו-אקונומי, מקור המידע ומקום הטיפול
- ✓ גורמים מאפשרים- מאפשרי התנהגות- שרותי בריאות, משאבים, פרויקטים נורמות חברתיות, המלצת הרופא

על איזו מהגורמים אתם רוצים לנסות להשפיע? - מה הרציונל?

שלב 5 - אבחון ארגוני וניהולי

בדיקת היכולת של הארגונים בקהילה לטפל בבעיות מבחינה ארגונית, תקציב, משאבים, מדיניות, יש להכיר את כל השירותים בקהילה

תיאור קצר של ההתערבות תוך התייחסות להיבטים הארגוניים ת המיקום של ההתערבות יתרונות חסרונות

פוסטר:

הצגת כל השלבים 1-5 יחד עם שלב 6-8

שלב 6 - יישום התוכנית - הצגה במפגש פרטני של הקבוצה כדי לקבל אישור ההתערבויות המתוכננות ליישם התוכנית תוך שיתוף פעולה של קהילה:

- ✓ תיאור ההתערבויות
- ✓ קישור להתנהגויות/לסביבה או לשניהם
- ✓ מתן רציונל לכל ההתערבויות - מבוסס תיאוריות
- ✓ נקודות חוזק וחולשה של ההתערבויות
- ✓ מטרות, יעדים ותוצרים רצויים - יצירת תוצר מוחשי יחד עם התלמידים
- ✓ אמצעים להערכת התוכנית
- ✓ קישור לרשתות חברתיות (אתר רלוונטי)

שלב 7- א. תכנון הערכת ההתערבות - הצגה במפגש פרטני של הקבוצה כדי לקבל אישור

גורמים מקדמים

גורמים מחזקים

גורמים מאפשרים

- ✓ ניתן למדוד עמדות לפני ואחרי או רק למדוד תגובות לאחר ההתערבות
- ✓ מוטב לאסוף קצת מידע אודות מאפיינים דמוגרפיים כגון גיל, מין, השכלה
- ✓ עדיף לא לכלול בשאלון יותר מדי שאלות
- ✓ אפשר באמצעות קבוצות מיקוד, סיפורים אישיים, תמונות, תוצר שמיצרים יחד עם התלמידים ועוד
- ✓ מטרת השאלות היא לקבוע אם המשתתפים לומדים משהו נוסף ואם הם מתכננים לשנות את ההתנהגות

הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות
החוג לסייעוד ע"ש צ'ריל ספנסר
كلية علوم الرفاه والصحة
قسم التمريض

Faculty of Social Welfare & Health Sciences
The Cheryl Spencer Department of Nursing

שלב 7- ב. תיאור תוצאות של הערכת התערבות – הצגה בפוסטר

**שלב 8- הערכת השפעה על הקהילה בעקבות ההתערבות – הצגה בפוסטר
תיאור וניתוח התוצרים של ההתערבות על פי המשוב שנעשה בסעיף 8**

- ✓ הגדרת התפוקות ותיאורן
- ✓ קישור בין התכנון והגדרת המטרות בסעיף 6 לתוצרי ההתערבויות
- ✓ תיאור תפוקות נלוות שלא היו מתוכננות ובאו לידי ביטוי
- ✓ מסקנות והמלצות

סיכום – רפלקציה קבוצתית - הצגה בפוסטר